

Järjestötoiminnan esimerkkejä

Yhdessä tehty hyvä elämä kaikille

Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Etelä-Pohjanmaa

Taustaa

- SOSTE toteutti toukokuussa 2024 kyselyn, jonka tarkoituksena oli koota esimerkkejä sosiaali- ja terveysjärjestöjen toiminnoista ja niiden aikaan saamista hyvinvointi- ja terveysvaikutuksista. Lisäksi tarkoituksena oli saada kuvauksia siitä, mitä voisi seurata toimintoihin mahdollisesti koituvista avustusleikkauksista.
 - Kysely lähetettiin vuonna 2024 STEAn Ak- ja Ay -avustuksia saaneista SOSTEn yhteistyöjäsenille sekä varsinaisille jäsenille ja heidän jäsenilleen. Tiedot avustuksen saajista koottiin STEAn avustustietokannasta <https://avustukset.stea.fi/>. Järjestöjen yhteystiedot koottiin järjestöjen omilta verkkosivuilta tai SOSTEn jäsenrekisteristä.
 - Koostettuja esimerkkejä järjestöjen toiminnasta SOSTE hyödyntää vaikuttamistyössä ja julkisessa keskustelussa. Materiaaleja voi hyödyntää myös muut.
- *
- Kyselyssä toimintaa pyydettiin kuvaamaan vaikutusketjun mukaisesti: toiminta, kohderyhmä, tavoite, resurssit, toimintaa kuvaavat tunnusluvut ja tulokset. Tämän lisäksi pyydettiin vapaamuotoisia kuvauksia leikkausten mahdollisista vaikutuksista. Resursseja koskeva kysymys ei ollut pakollinen vastata. Järjestöt kuvasivat vastauksissaan paitsi yksittäisiä toimintoja myös niin sanottuja toimintakokonaisuuksia. Resursseja on saatettu kuvata koko järjestön toiminnan osalta. Toimintakuvaukset on tiivistetty vastausten pohjalta yhdelle dialle vaikutusketjuun.

MLL Pohjanmaan piiri

Toiminta: Ammatillisesti ohjattu tukihenkilötoiminta

Kohderyhmä: Koko piirin alueelle (Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa) 0–90 -vuotiaille; kohderyhmän edustajat 0–50-vuotiaita, vapaaehtoiset 18–90-vuotiaita. MLL:n tukihenkilötoiminnan kohderyhmänä ovat kaikki toimintaa tarvitsevat perheet ja vapaaehtoiseksi haluavat kolmesta maakunnasta

<https://pohjanmaanpiiri.mll.fi/vapaaehtoistoiminta/>

Ammatillisesti ohjattua tukihenkilötoimintaa perheille ja vapaaehtoiseksi haluaville 0–90-vuotiaille

MLL Pohjanmaan piiri

Lapsiperheet:

- Lisääntynyt hyvinvointi
- Vahvistunut vanhemmuus

Lapset/nuoret:

- Vahvistuneet vuorovaikutustaidot ja itsetunto

Maahanmuuttajaäidit:

- Vahvistunut vanhemmuus ja kokemus kotoutumisesta

Vapaaehtoiset tukihenkilöt:

- Lisääntynyt hyvinvointi

Yleiset:

- Lisääntynyt sukupolvien kohtaaminen
 - Kohentunut lasten lukuinnostus ja lukusujuvuus
- 2,5–3,0 palkattua työntekijää kolmen maakunnan alueen toiminnan toteutukseen

Vuonna 2023:

- 4061 toimintaan osallistunutta
- 144 vapaaehtoista
- 354 lasta sai yksilöllistä lukusujuvuutta edistävää toimintaa
- 7490 kohtaamista

Tuloksia vuodelta 2023:

- 63,5 % mukaan arjen tuki ja mielekäs tekeminen muuttui erittäin hyvään tai hyvään suuntaan.
- 36,2 % mukaan sosiaalisten verkostojen tilanne muuttui erittäin hyvään/hyvään suuntaan. 46,8 % mukaan tilanne muuttui jonkin verran tai hiukan paremmaksi.
- 43,9 % mukaan yksinäisyyden kokemuksen vähentyminen muuttui erittäin hyvään/hyvään suuntaan. 48,7 % mukaan, tilanne muuttui jonkin verran tai hiukan paremmaksi.
- 66,7 % mukaan vanhemmuuden vahvistuminen ja tuki muuttui erittäin hyvään/hyvään suuntaan. 25 % mukaan, tilanne muuttui jonkin verran paremmaksi.
- 81,3 % mukaan vanhemmuudessa jaksaminen kohentui.
- 82,4 % sai käytännön apuja ja neuvoja arjen haasteisiin.
- 68,2 % koki, että maahan muuttaneen äidin suomen kielen taito parantui erittäin hyvään tai hyvään suuntaan.

TAVOITE

RESURSSIT

**TOIMINNAN
TUNNUSLUKUJA**

TULOKSIA

Mielikuvia, jos leikkauksia kohdistuisi juuri tähän toimintaan...

Kaikki nämä alla olevat ennaltaehkäisevät hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä edesauttavat toiminnan tavoitteet jäisivät täyttymättä kolmen maakunnan alueella, jossa ei ole vastaavaa toimintaa tarjolla lapsille, nuorille ja perheille.

1. Tukihenkilötoimintaan osallistuneiden lapsiperheiden hyvinvointi lisääntyy

- Arjen tuki ja mielekäs tekeminen lisääntyvät
- Perheen elämäntilanne muuttuu hyvään suuntaan
- Sosiaaliset verkostot lisääntyvät
- Yksinäisyyden kokemus vähenee

2. Vanhemmuuden vahvistuminen

- Vanhemmuus vahvistuu ja tuki lisääntyy
- Vanhemmat saavat keskustella vanhemmuudesta
- Vanhemmuudessa jaksaminen kohentuu
- Perheet löytävät uusia lapsiperheiden palveluita
- Perheet saavat apuja ja neuvoja arkeen
- Nuori saa tukea naiseksi ja mieheksi kasvamiseen
- Nuoren vuorovaikutustaidot & itsetunto vahvistuvat

3. Lapsen/nuoren vuorovaikutustaitojen ja itsetunnon vahvistuminen

- Nuori saa harrastusmahdollisuuksia
- Nuori saa tukea itsenäistymiseen
- Lapsi/nuori saa koulunkäyntiin ja opiskeluun tukea
- Nuori saa luotettavan aikuisen mallin ja tuen

4. Maahanmuuttajaäitien vanhemmuuden ja kotoutumisen kokemuksen vahvistuminen

- Maahan muuttaneen äidin suomen kielen taito paranee
- Maahan muuttanut äiti tutustuu uuteen kulttuuriin/ympäristöön

5. Sukupolvien välisen kohtaamisen lisääntyminen, lasten lukuinnostuksen ja lukemissujuvuuden koheneminen

- Lasten lukuinnostus on kasvanut
- Lukusujuvuus tai luetun ymmärtäminen on parantunut
- Lasten ja ikäihmisten välinen ymmärrys lisääntyy

6. Toiminnassa olevien vapaaehtoisten tukihenkilöiden hyvinvointi lisääntyy

- Vapaaehtoiset saavat iloa ja hyvää mieltä
- Vapaaehtoiset kokevat olevansa hyödyksi ja avuksi
- Vapaaehtoiset saavat mielekästä tekemistä
- Vapaaehtoinen saa uusia sosiaalisia kontakteja

Sydän-Suomen alue ry ja Keski-Suomen Sydänpiiri ry

Toiminta: Vertaistukitoiminta

Kohderyhmä: Sydänsairastuneet ja heidän läheiset Pirkanmaan, Kanta-Hämeen, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Suomen sekä Etelä-Savon (Pieksämäki ja Kangasniemi) alueella

<https://sydan.fi/sydansuomi>

<https://sydan.fi/keskisuomi>

Vertaistukitoimintaa sydänsairastuneille ja heidän läheisilleen **Sydän-Suomen alue ry ja Keski-Suomen Sydänpiiri ry**

Sydänsairastuneet ja heidän läheisensä:

- Saatu tieto, tuki ja toivo sydänsairauden kanssa elämiseen

Vertaistukihenkilöt:

- Opittu uutta; kokemus oman osaamisen hyödyntämisestä
- Kuulumisen tunne yhteisöön ja saatu arvostus
- Kokemus oman työn merkityksellisyydestä

Vertaistukitoimintaa koordinoivan ammattilaisen koordinointi- ja kehittämiskustannukset.

Toiminta-alueella vuosikustannukset n. 130 000 €.

Vuonna 2023:

- 3637 vertaistukihenkilöiden kohtaamista
- 244 sairaalavertaiskäyntiä
- 126 vertaistukihenkilöä mukana toiminnassa
- 9 uutta koulutettua vertaistukihenkilöä
- 974 vertaistoimintaan osallistunutta henkilöä

- Sairastuneet ja heidän läheiset kokivat saavansa avaimia arjesta selviytymiseen, tulivat kuulluksi ja saivat tarvitsemansa tuen.
- Vertaistukihenkilöt kokivat saavansa käyttää osaamistaan, oppivat uutta, kokevat arvostusta ja yhteisöön kuulumista sekä työnsä merkityksellisyyttä.
- Yhtenäinen vertaistukihenkilötoiminnan malli koko alueella tasa-arvoistaa vertaistukihenkilöiden toimintaa. Ajantasaiset sopimukset turvaavat toiminnan (vakuutukset).
- Vertaistukihenkilöiden toiminnasta saadut voimavarat, mielekkyys ja siihen tarjottu tuki vahvistivat heidän osallisuuttaan, osaamistaan ja jaksamista toimia vertaistukihenkilönä.

TAVOITE

RESURSSIT

**TOIMINNAN
TUNNUSLUKUJA**

TULOKSIA

Mielikuvia, jos leikkauksia kohdistuisi juuri tähän toimintaan...

Leikkausten myötä moni jäisi ilman vertaistukea. Vertaistuen tarve on jatkuva.

Leikkaukset kohdistuisivat erityisesti vertaistukihenkilöille annettavaan tukeen ja toiminnan koordinointiin, joka vähentäisi merkittävästi vertaistukihenkilöiden toimintamahdollisuuksia.

Toimintamahdollisuudet heikkenisivät mm. seuraavilla tavoin: sairaalavertaistoiminta supistuisi, vertaistukitoiminnan uusia muotoja ei kehitettäisi kohderyhmän hyväksi (mm. erilaisten vertaistukikohtaamisten mahdollistaminen), olemassa olevien vertaistukihenkilöiden voimavaroja toiminnan toteuttamiseksi ei pystyittäisi tukea, eikä koulutuksia järjestää.

Psykosociala föreningen Svalan r.f./Vänstugan Svalboet

Toiminta: En vänstuga

Kohderyhmä: Närpesbor med erfarenhet av psykisk ohälsa. Också pensionär, långtidsarbetslösa, funktionshindrade och personer inom rehabilitering. Åldersgaffeln bland besökarna är 30–90-åringar

<https://www.svalan.fi/sv/vanstugan-svalboet>

En vänstuga för personer med erfarenhet av psykisk ohälsa i Närpes Psykosociala föreningen Svalan r.f./Vänstugan Svalboet

- Förbättrad vardagsrutiner, meningsfull sysselsättning
- Förbättrad välmåendet
- Förebyggande av mental ohälsa

- Personalens löner
- Andra kostnader har trimmats till ett minimum

Under 2023:

- Totalantalet besök/kontakter nästan 5000
- Vänstugan var öppet 223 dagar med i medeltal 21,4 besökare per dag

- De flesta besökare blir regelbundna besökare.
- Behovet av dyrare specialistvård sänkar.

MÅL

RESURSER

**SIFFROR OM
VERKSAMHET**

RESULTAT

Om verksamhet inte fanns...

Om verksamheten skulle minskas eller läggas ner skulle besökarna och deras anhöriga bli utan lågtröskelstöd i vardagen och behoven av specialistvård skulle öka. Det mentala välmåendet hos målgruppen skulle minska med risk för utslagning som följd. Flera av besökarna skulle mista sin fasta punkt i vardagen med ökad ensamhet och marginalisering som följd. Motsvarande verksamhet finns inte i närregionen.

Vaasan Setlementtiyhdistys ry

Toiminta: Suljetut äiti-lapsiryhmät

Kohderyhmä: Vaasalaiset kotona olevat äidit ja heidän alle kouluikäiset lapset:

- äidit, jotka haluavat sitoutua toimintaan
- äidit, joilla on ryhmässä mukana lapsi
- äidit, joilla on herännyt huoli omasta pikkulapsiperhearjesta
 - äidit, joista jollain toisella taholla on herännyt huoli

<https://www.vaasansetlementti.fi/>

Suljetut äiti-lapsiryhmät kotona oleville äideille ja heidän alle kouluikäisille lapsilleen

Vaasan Setlementtiyhdistys ry

- Äitien syrjäytymisen ehkäisy
- Maahanmuuttajataustaisten äitien kotoutuminen
- Vahvistunut vanhemmuus sekä äidin ja lapsen välinen vuorovaikutus
- Voimavaraistunut äiti
- Toteutunut vertaisuus

Kokonaiskustannukset v. 2023
144 269 €

Vuonna 2023:

- Ryhmätapaamisten määrä: 143
- Käyntikerrat: 903 (aikuiset ja lapset)
- Eri kävijät toiminnassa = 76

- Arkipajan asiakkaista 80 %:lla monikulttuurinen tausta.
- Muutos riippuu asiakkaan lähtötilanteesta, mutta jokaisen kohdalla muutosta parempaan oli havaittavissa ja muutokseen vaikutti äidin voimavarat.
- Suurin osa koki tuen tarpeen vähentyneen asiakkuuden myötä.

Kyselylomakkeella muutosta kysyttiin 13 äidiltä.

- Vastaajista (n=13) seitsemän koki rajojen asettamisen helpottuneen. Tämä vaati toimivaa vuorovaikutussuhdetta.
- Vastaajista (n=13) seitsemän koki yksinäisyyden vähentyneen ja yhdeksän koki saaneensa lisää ystäviä asiakkuuden aikana.
- Havainnointiin perustuen voimavarat parantuivat toimintakyvyn lisääntymisenä, sosiaalisten suhteiden kasvamisena, kyynä tunnistaa omia voimavaroja tukevia asioita ja tulevaisuusajattelun kehittymisenä.

TAVOITE

RESURSSIT

**TOIMINNAN
TUNNUSLUKUJA**

TULOKSIA

Mielikuvia, jos leikkauksia kohdistuisi juuri tähän toimintaan...

Arkipajan toiminnan lakkauttaminen vaikuttaisi radikaalisti asiakkaiden elämään. Vastaavaa toimintamuotoa ei ole tarjolla missään. Arkipajan kohderyhmä jäisi ilman palvelua. Vaikutus olisi monitasoinen. Äitien syrjäytyminen ja yksinäisyys lisääntyisi, vanhemmuuden ja vuorovaikutuksen haasteet lisääntyvät, mikä näkyisi koko perheen hyvinvoinnissa sekä kuormittavuustekijänä muissa sosiaalialan palveluissa. Syrjäytymisvaarassa olevat yksinäiset ja arat äidit jäisivät kotiin pienten lasten kanssa ilman sosiaalista kanssakäymistä ja tukiverkostoa. Vaikutukset saattaisivat näkyä myös pitkäaikaistyöttömyytenä sekä mielenterveysongelmina.

Kokkolanseudun Omaishoitajat ry

Toiminta: Vertaisryhmätoiminta

Kohderyhmä: Erilaisissa hoitovastuussa oleville läheis- ja omaishoitajille Kokkolanseudulla, Kannuksessa ja Kruunupyssä. Kohderyhmään kuuluu työikäisiä ja eläkkeellä olevia.

<https://www.ksoh.fi/>

Vertaisryhmätoimintaa erilaisissa hoitovastuussa oleville läheis- ja omaishoitajille

Kokkolanseudun Omaishoitajat ry

• Kohdattu samassa elämäntilanteessa olevia ja koettu vertaisuus• Virkistynyt ja voimaantunut tunne• Mahdollistunut palvelun järjestäjän ja omaishoitajien kohtaaminen• Mahdollistunut hengähdystauko arjesta• Saatu tietoa	• Työntekijöiden palkat• Matkakulut• Tilavuokra• Toiminnassa vertaisryhmien tarjottavat ja materiaalit• Liikuntaryhmien toimipaikan ja ohjaajan kustannukset• Ulkopuolisten luennoitsijoiden kustannukset• Tiedottaminen (oma Tapahtumat-lehti 2 x vuosi),• Mainokset, puhelin- ja tietotekniikkakulut.	• 22 ryhmää: ➤ 157 virikkeellistä ja vertaisryhmäkokoontumista, 180 eri osallistujaa, 977 osallistumiskertaa ja 54 vapaaehtoistehtävää➤ 170 liikunnallista vertaisryhmäkokoontumista, 98 eri osallistujaa, 2140 osallistumiskertaa ja 182 vapaaehtois-tehtävää

Palautteen antaneista

- 90 % koki itsensä vähemmän yksinäiseksi, tai ei koe olevansa tilanteensa kanssa yksin.
- 82 % on tuntenut läheisyyttä toisiin ihmisiin.
- Ka. 4,8/5 aikoo osallistua omaishoitajien tapaamisiin jatkossa. He kertoivat mm. "Ihanaa, kun muut tietävät mistä puhun." "Olipa taas helpottunut olo lähtiessä." "Tapaa muita ihmisiä ja saa jutella."
- Ka. 4,5/5 into omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen ja vahvistamiseen lisääntyi
- Ka. 4,8/5 kohtaaminen vahvisti henkistä hyvinvointia ja jaksamista. "Hauskaa, mukavaa tekemistä." "Ryhmässä on saatu jakaa tunteja, keskustella ja oppia toisilta." "Sai uutta voimaa arkeen." "Sosiaalisia kontakteja ja paljon lisää tietoa."

TAVOITE

RESURSSIT

**TOIMINNAN
TUNNUSLUKUJA**

TULOKSIA

Mielikuvia, jos leikkauksia kohdistuisi juuri tähän toimintaan...

Julkinen puoli ei tarjoa vertaistukitoimintaa, sillä se on yhdistyksen harteilla. Mikäli tämä toiminta loppuisi, omaishoitajien jaksamisen ja hyvinvoinnin edistämiseen jäisi valtavan suuri aukko. Jos omaishoitajan fyysinen ja psyykinen kunto heikkenee, eikä sitä tueta, on odotettavissa lisää julkisen hoidon/hoivan asiakkaita. Monilta jäisi tarpeellista ja tärkeää tietoa saamatta ja sitä myöten tukia ja etuuksia jäisi hakematta. Tärkeä matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvonta jäisi pois, ei olisi kohtaamiselle "omaa" paikkaa. Olisi paljon yksinäisyyttä ja jopa eristäytyneisyyttä. Moni vapaaehtoinenkin voisi kokea tarpeettomuutta ja yksinäisyyttä ilman aktiivista järjestötoimintaa. Hoivan vastuuta on jo nyt sysätty läheisille ja omaisille. Mikäli yhdistystoiminta omaishoitajien tukemiseksi loppuisi, vastuu omaishoitoparien ja -perheiden läheisille lisääntyisi entisestään, sillä julkinen hoivavastuu on samanaikaisesti heikkenemässä. Paine julkiselle puolelle kasvaisi joka tapauksessa.

